SHAXSGA YO‘NALTIRILGAN TA’LIMDA PEDAGOGIK MONITORINGNI RIVOJLANTIRISH

Tosheva Viloyat Ne’matovna
Xalqaro innovatsion universiteti
Pedagogika yo‘nalishi 1-bosqich magistranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada zamonaviy ta’lim tizimida shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning pedagogik monitoring mexanizmlari tahlil qilinadi. Ta’lim jarayonida o‘quvchi shaxsining individual xususiyatlarini hisobga olgan holda uning rivojlanish trayektoriyasini kuzatish va baholash usullari yoritilgan. Shuningdek maqolada pedagogik monitoringni rivojlantirishning innovatsion modellari va ularning ta’lim sifati samaradorligiga ta’siri asoslab berilgan.*

Abstract: *This article analyzes the mechanisms of pedagogical monitoring of a person-oriented approach in the modern education system. Methods for observing and evaluating the development trajectory of a student's personality are highlighted, taking into account individual characteristics in the educational process. Also the article substantiates innovative models for the development of pedagogical monitoring and their impact on the effectiveness of education quality.*

Kalit so‘zlar: *shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, pedagogik monitoring, diagnostika, individual rivojlanish, ta’lim sifati, qayta aloqa, kompetensiya.*

Keywords: *person-oriented education, pedagogical monitoring, diagnostics, individual development, educational quality, feedback, competence.*

KIRISH

Bugungi kunda ta’lim tizimining asosiy maqsadi nafaqat bilimli mutaxassis tayyorlash balki har tomonlama rivojlangan erkin va ijodkor shaxsni shakllantirishdan iboratdir. O‘zbekiston Respublikasining "Ta’lim to‘g‘risida"gi qonunida ta’lim oluvchilarning qobiliyati va iste’dodini ro‘yobga chiqarish ustuvor vazifa sifatida belgilangan [1]. Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim muhitida o‘quvchi ta’limning ob’ekti emas balki sub’ekti sifatida namoyon bo‘ladi.

Bunday sharoitda an’anaviy baholash tizimidan voz kechib pedagogik monitoringni rivojlantirish zaruriyati tug‘iladi. Pedagogik monitoring bu ta’lim jarayonining holati va rivojlanish dinamikasini muntazam kuzatib borish hamda olingan natijalar asosida jarayonni korreksiya qilish tizimidir [2].

ADABIYOTLAR TAHLILI

Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim konsepsiyasi E.Zeer va I.Yakimanskaya kabi olimlarning ishlarida chuqur o‘rganilgan bo‘lib ularning fikricha ta’lim mazmuni o‘quvchining shaxsiy tajribasi va qobiliyatiga moslashishi lozim [3]. Pedagogik monitoring masalalarini tadqiq etgan V.Kalney va S.Shishovlar monitoringni ta’lim sifatini boshqarishning eng samarali vositasi deb hisoblashadi [4].

O‘zbekistonlik olimlardan R.Jo‘rayev va J.Yo‘ldoshevlar ta’limda monitoringni tizimli yondashuv asosida tashkil etish o‘quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini oshirishiga urg‘u berganlar [5]. Biroq shaxsga yo‘naltirilgan muhitda monitoringni rivojlantirish masalasi hamon yangicha pedagogik yondashuvlarni talab etadi.

METODOLOGIYA VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida shaxsga yo‘naltirilgan pedagogik monitoringning quyidagi metodologik tamoyillari asos qilib olindi

• Sub'ektivlik tamoyili o'quvchining o'zini-o'zi baholashi va tahlil qilishi (refleksiya)

• Uzluksizlik tamoyili rivojlanishni ma'lum bir nuqtada emas balki butun o'quv yili davomida kuzatish

• Diagnostik yo'naltirilganlik muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish rejasini tuzish

Monitoring jarayonida "Portfolio" usuli va "Raqamli o'quv trayektoriyasi" modellaridan foydalanildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki muntazam monitoring o'tkazilgan guruhlarda o'quvchilarning o'zlashtirish koeffitsienti 18 foizga oshgan. Eng asosiysi o'quvchilarda o'z bilimiga nisbatan mas'uliyat va motivatsiya darajasi sezilarli darajada yuksalgan [6].

MUHOKAMA

Pedagogik monitoringni rivojlantirish faqatgina raqamlarni yig'ish emas balki har bir bola rivojlanishining "muvaffaqiyat xaritasi"ni yaratishdir. Shaxsga yo'naltirilgan ta'limda o'qituvchi o'quvchini boshqa o'quvchi bilan emas balki uning bugungi natijasini kechagi natijasi bilan solishtirishi lozim. Bu yondashuv boladagi psixologik to'siqlarni bartaraf etadi va individual qobiliyatlarni ochishga yordam beradi.

Shu bilan birga raqamli texnologiyalarni monitoring jarayoniga tatbiq etish o'qituvchining vaqtini tejaydi va ma'lumotlarning shaffofligini ta'minlaydi. Masalan elektron platformalar orqali o'quvchining har bir topshiriq ustida qancha vaqt sarflaganini va qaysi mavzularda qiynalayotganini real vaqt rejimida ko'rish mumkin.

XULOSA

Shaxsga yo'naltirilgan ta'limda pedagogik monitoringni rivojlantirish ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'taruvchi asosiy omildir. Xulosa qilib aytganda samarali monitoring tizimi quyidagilarni ta'minlaydi

• Ta’lim jarayonining insonparvarlashuvi

• O‘quvchi va o‘qituvchi o‘rtasidagi hamkorlikning kuchayishi

• Har bir shaxsning individual rivojlanish ehtiyojlarini qondirish

Pedagogik monitoring o‘qituvchi uchun nazorat vositasi emas balki o‘quvchiga yo‘l ko‘rsatuvchi mayoq vazifasini o‘tashi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasining "Ta’lim to‘g‘risida"gi Qonuni. – T. O‘zbekiston, 2020.

2. Yo‘ldoshev J.G‘. Zamonaviy dars. – T. Malakat, 2017. – B. 88-92.

3. Yakimanskaya I.S. Lichnostno-orientirovannoe obuchenie v sovremennoy shkole. – M. Sentyabr, 2000. – S. 45-50.

4. Shishov S.E. Kalney V.A. Monitoring kachestva obrazovaniya v shkole. – M. Pedagogicheskoe obshchestvo Rossii, 1999. – S. 120-125.

5. Jo‘rayev R.H. Pedagogik monitoring. – T. Fan va texnologiya, 2015. – B. 34-38.

6. Toshmatov O. Ta’lim sifatini boshqarishda innovatsion yondashuvlar. – T. Niso poligraf, 2021. – B. 102-105.